

- Cîteva date recapitulative
- Teatralizarea dansului folcloric
- Artă debutantului
- Rolul social al teatrului în Africa

Acum treizeci de ani — între 28 iunie și 3 iulie 1948 — se întrunea, la Praga, Congresul de constituire a Institutului Internațional de Teatru, sub președinția dramaturgului englez J. B. Priestley. Fusese o inițiativă a UNESCO, urmare a Conferinței generale din 1946. Opt țări trimiseseră delegați la acel prim Congres, în care s-a votat statutul, s-a discutat despre țelurile și metodele de lucru ale organizației. De atunci, numărul țărilor în care s-au creat centre naționale ale Institutului a crescut an de an. În 1977, în ajunul Congresului de la Stockholm, I.T.I. se compunea din : patruzeci și patru de centre naționale, treisprezece centre asociate și opt corespondente.

Pentru cei care nu știu prea bine ce înseamnă I.T.I., să extragem din primele paragrafe ale Statutului :

„Avînd în vedere că arta teatrală este un mod de expresie, cu caracter universal, al umanității și că ea creează legături între grupuri largi de popoare din toate părțile lumii, s-a constituit o organizație internațională profesională autonomă denumită Institutul Internațional de Teatru. Institutul are scopul de a încuraja schimburile internaționale în domeniul cunoașterii și practicii artelor teatrului, urmărind să întărească pacea și prietenia între popoare, să adîncească înțelegerea reciprocă, să lărgască cooperarea creatoare între toți oamenii de teatru.

În acest scop, Institutul va constitui un Birou internațional care va avea îndeosebi sarcina de a aduna și difuza informațiile de orice natură din domeniul teatrului, de a promova orice inițiativă în vederea liberei sale dezvoltări în lume, de a sprijini cît mai mult posibil schimburile de opere și de persoane, de a coopera activ la dezvoltarea Teatrului Națiunilor, în fine, de a face să apară orice publicație în stare a-i facilita activitatea“.

Organizație internațională nonguvernamentală, cu caracter profesional, Institutul Internațional de Teatru este constituit din centre naționale, reprezentînd mișcarea teatrală din țările respective, în întregul său (dramaturgi, actori, regizori, scenografi, directori de teatru, critici, compozitori care creează pentru teatru etc.). Spre deosebire de alte organizații internaționale, I.T.I. nu acceptă membri individuali. Congresele statutare au loc din doi în doi ani, în acele țări ale căror centre naționale se oferă drept gazde și, bineînțeles, drept organizatori.

● În luna martie a avut loc la Rennes (Franța) al cincilea Festival internațional al artelor tradiționale, în cadrul căruia Comitetul teatrului muzical din cadrul I.T.I. a organizat un colocviu cu tema „Teatralizarea dansului folcloric“. Din partea Centrului român a participat coregraful Mihaela Atanasiu de la Teatrul de Operă din București, care a prezentat o expunere despre experiența ei în realizarea spectacolului Nesfirșit, zborul Măiestrei.

● Centrul polonez al I.T.I. a organizat, la începutul lunii iunie, un simpozion internațional cu tema „Arta debutantului“, ale cărui dezbateri s-au axat îndeosebi pe două probleme : pregătirea profesională a artistului de teatru și permanența debutului. Lucrările au fost conduse de René Hainaux din Bruxelles, președintele Biroului de legătură internațională a școlilor de teatru, și de Jerzy Grotowski, directorul Institutului-teatru „Laborator“ din Wrocław. Experiența românească, atît în ceea ce privește pregătirea profesională, preocuparea pentru debutul în teatru al tinerilor absolvenți, cît și reciclarea și permanența perfecționare profesională, a fost expusă de regizoarea Sanda Manu.

● La Lagos (Nigeria) a avut loc un Atelier dedicat temei „Rolul social al teatrului în Africa“. Au participat delegații din Botswana, Ghana, Guineea, Liberia, Nigeria, Senegal, Tanzania, Zair. Așteptăm amănunte.

● Printre preocupările recente ale I.T.I. se află și activitatea „Teatrului surzilor“, descoperit cu ocazia Congresului Federației mondiale a surzilor, care a avut loc la Washington în 1975. Există, în mai multe țări ale lumii, trupe de „teatru vizual“, ai căror artiști, deosebit de talentați, suplinesc lipsa auzului prin explorarea și exploatarea la maximum a mijloacelor de expresie vizuală. A luat naștere, de curînd, Organizația internațională de

cercetări în domeniul teatrului vizual (I.V.T.—International Visual Theatre), sprijinită de UNESCO. O primă reuniune internațională de mare însemnătate a teatrului surzilor a avut loc la Stockholm, în 1977, cu prilejul Congresului I.T.I., unde s-a confirmat, prin spectacolele prezentate de trupe din mai multe țări (S.U.A., Franța, Suedia, între altele), cât și prin dezbateri, cât de importantă este contribuția pe care o pot aduce cercetările și experiențele în acest domeniu, la îmbogățirea culturii teatrale — și nu numai teatrale — mondiale. În prezent, o vastă activitate de cercetare și de creație sînt chemate să îndeplinească, fără îndoială, arta mimului, pantomima modernă, experiența unor regizori animatori ai teatrului contemporan, ca Peter Brook, Grotowski, Jo Chaikin etc. Dealtfel, un seminar internațional organizat în 1977 de către Centrul polonez al I.T.I., în cadrul Teatrului de pantomimă din Olsztyn, a arătat bogatele perspective existente, pe baza solidei experiențe acumulate.

care participă delegați ai centrelor naționale, dezbate problemele organizației, analizează activitatea, proiectează acțiuni, alege noul Comitet executiv, al cărui mandat durează pînă la congresul următor. În Comitetul executiv sînt alese centre naționale, nu persoane. Criteriile sînt acelea ale reprezentativității, atît pe plan geografic, cît și pe plan politic. Prestigiul mișcării teatrale din România a determinat alegerea Centrului național român, de mai multe ori la rînd, ca membru al Comitetului executiv. Iar Radu Beligan, desemnat de Centrul român ca reprezentant al său în Comitetul executiv, a fost ales de trei ori la rînd președinte al I.T.I., ceea ce e fără precedent. La ultimul Congres, desfășurat la Stockholm, în mai-iunie 1977, Centrul român a fost reales în Comitetul executiv, președinte al acestui organ de conducere fiind ales reprezentantul Centrului național din R.F.G.

Ce face I.T.I. ?

Multe. Din ce în ce mai multe. Dacă în primii ani activitatea a constat îndeosebi din colocvii, mese rotunde, anchete și rapoarte, treptat, conținutul și metodele de lucru s-au diversificat, răspunzînd în mod mai adecvat obiectivelor statutare. Schimburile de informații între centrele naționale și Biroul central, de la Paris, ca și cele directe, între centrele naționale, sînt doar un aspect al acestei vaste activități, care, în prezent, tinde să se îndrepte, din ce în ce mai mult, spre cercetarea raporturilor teatrului cu societatea contemporană și, în același timp, spre prospectarea unor căi noi de revigorare a artei teatrale, acolo unde izvoarele creatoare ale acesteia par să dea semne de secătuire.

Dar, despre temele și orientările activității I.T.I., ca și despre organizațiile și comitetele de specialitate create în ultimii ani, în vederea aprofundării unor cercetări, într-unul dintre numerele viitoare.

Margareta Bărbuță

REVISTA REVISTELOR

„Teatr“
nr. 4 și 5/1978

Editat în excelențe condiții grafice, mensualul sovietic (nr. 4 și 5/1978) oferă un sumar variat, cu o deschidere amplă spre fenomenul scenic, văzut pe multiple meridiane geografice și

naționale ale teatrului sovietic contemporan.

Cronica spectacolelor, completată cu o bogată informație la zi privind premierele din vasta rețea teatrală, portrete ale unor personalități actoricești, incursiuni în laboratoare de creație regizorală, memorii, recenzii ale unor cărți de teatru, relatări despre festivaluri teatrale internaționale, dezbateri de dramaturgie (drama cazahă), împreună cu un bogat ma-

terial iconografic, compun substanța acestor numere. La capitolul piese noi, se publică ultima dramă a lui Alexei Arbuzov, Jocuri crude (nr. 4) — piesă inspirată de raporturile, adesea încordate, dintre generații —, comedia lirică Luna plină, a dramaturgului Iulius Edliss, un debut într-un act datorat lui Piotr Gradov și, ca mostră de literatură străină, traducerea piesei lui Neil Simon, Prizonierul din Manhattan.